

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i forskrift av 17. mars 2020 nr. 323 om midlertidig forlengelse av utløpt førerett, utrykningskompetanse og yrkessjåførkompetanse (ekstraordinære tiltak i forbindelse med koronavirus)

Trafikant og kjøretøy
Førerkort og Opplæring
26. juni 2020

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Bakgrunn for forskriften	3
3	Bakgrunn for forslag om endring	4
3.1	Forordningens innhold	4
3.1.1	Forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse	4
3.1.2	Forlengelse av utløpt førerett	5
4	Endringsforslaget	5
4.1	§ 1 <i>Virkeområde</i>	5
4.2	§ 2 <i>Midlertidig forlengelse av utløpt førerett</i>	5
4.3	§ 3 <i>Midlertidig forlengelse av utløpt utrykningskompetanse</i>	7
4.4	§ 4 <i>Midlertidig forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse</i>	7
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	8
6	Høringsfrist	8

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring i forskrift om midlertidig forlengelse av utløpt førerett, utrykningskompetanse og yrkessjåførkompetanse (ekstraordinære tiltak i forbindelse med koronavirus)

1 Innledning

Statens vegvesen sender med dette på høring forslag til forskrift om endring av forskrift om midlertidig forlengelse av utløpt førerett, utrykningskompetanse og yrkessjåførkompetanse (ekstraordinære tiltak i forbindelse med koronavirus)

Fristen for å komme med høringssvar er **26. juli 2020**.

2 Bakgrunn for forskriften

I forbindelse med utbrudd av koronavirus ble trafikkstasjonene av smittevernmessige hensyn stengt. Det ble for mange vanskelig å gjennomføre etterutdanning for å fornye yrkessjåførkompetanse, samt å fremskaffe helseattest i tide til å fornye førerett og utrykningskompetanse. Det er ikke ønskelig at personer som burde holde seg hjemme, fordi de er syke eller av andre grunner skal være i karantene eller isolasjon, møter hos lege, på kurs eller på trafikkstasjonen for å fornye sine rettigheter og kompetanser. Det ble derfor ansett som nødvendig å gi en midlertidig forlengelse av førerett, yrkessjåførkompetanse og utrykningskompetanse. En slik forlengelse er særlig viktig for å sørge for at personer som skal utføre samfunnskritisk arbeid har nødvendig gyldig førerett og kompetanse for å kunne utføre arbeidet sitt.

De midlertidige forlengelsene ble gjennomført ved forskrift om midlertidig forlengelse av utløpt førerett, utrykningskompetanse og yrkessjåførkompetanse (ekstraordinære tiltak i forbindelse med koronavirus). Forskriften trådte i kraft 17. mars 2020, og oppheves 1. april 2021 jf. forskriftens § 5. Forskriften gjelder kun for kjøring i Norge, og for personer med fast bopel her i landet. Forskriften gir seks måneders forlengelse av førerett, yrkessjåførkompetanse og utrykningskompetanse med gyldighet som utløper i perioden 1. januar 2020 til og med 30. september 2020. Videre i denne høringen omtales forskriften som forskrift om midlertidige forlengelser.

I samarbeid med Helsedirektoratet ble det besluttet at forlengelse av førerett eller utrykningskompetanse ikke skulle gjelde for personer med kortere gyldighet enn normalt grunnet manglende oppfyllelse av helsekrav. Dette fremgår av forskriftens § 1 tredje ledd. Det ble også besluttet at personer som har fylt 80 år får tre måneders forlenget førerett dersom førerettens gyldighet utløper i perioden 1. mars 2020 til og med 30. juni 2020. Dette fremgår av forskriftens § 2 andre ledd.

På tidspunktet for vedtakelse av forskriften var det ikke kommet føringer fra EU om hvordan utløpte rettigheter skulle behandles. Det var heller ikke mulig å forutsi hvor lenge behovet for slike forlengelser ville være til stede.

EU-Kommisjonen kom 26. mars 2020 med en anbefaling om at medlemslandene skulle utvise fleksibilitet overfor nylig utløpt førerett og yrkessjåførkompetanse fra andre medlemsland. Dette fordi koronaviruset har rammet enkelte land hardt og det derfor har vært vanskelig eller umulig å få fornyet førerett og yrkessjåførkompetanse enkelte steder. Statens vegvesen valgte etter denne anbefalingen å iverksette en rutine for utenlandske førere om at EØS-førerkort utløpt fra og med 1. mars 2020 ble akseptert som gyldige for kjøring i Norge ved kontroll. Denne rutinen har til nå fungert parallelt med forskrift om midlertidig forlengelser.

3 Bakgrunn for forslag om endring

Koronaviruset har skapt store utfordringer i mange land, og EU-kommisjonen har ansett det som nødvendig med en EU-rettslig regulering av forlengelse av utløpte rettigheter på transportområdet. Kommisjonen vedtok derfor 25. mai 2020 forordning 2020/698/EU om midlertidig forlengelse av utløpte rettigheter og kompetanser på transportområdet.

Forordningen gir forlengelser av flere ulike typer rettigheter, blant annet midlertidig forlengelse av utløpt førerett og yrkessjåførkompetanse. Formålet er å sørge for at EU/EØS-borgere får forlenget gyldighet på sine utløpte førerrettigheter og yrkessjåførkompetanse, til tross for at ordinær fornyelse ikke lar seg gjennomføre, og at denne forlengelsen anerkjennes i de øvrige medlemslandene. Utrykningskompetanse er en nasjonal rettighet, og er derfor ikke berørt av forordningen.

Forordning 2020/698/EU ble innlemmet i EØS-avtalen 18. juni 2020, og Samferdselsdepartementet vedtok samme dato forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19. Denne forskriften gjennomfører flere av forordningens bestemmelser om forlengelse, deriblant midlertidig forlengelse av utløpt førerett og yrkessjåførkompetanse.

Tilfeller som nå reguleres i forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19 foreslås opphevet fra forskrift om midlertidig forlengelse av utløpt førerett, utrykningskompetanse og yrkessjåførkompetanse (ekstraordinære tiltak i forbindelse med koronavirus).

3.1 Forordningens innhold

3.1.1 Forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse

Forordningen fastsetter i artikkel 2 at gyldigheten til yrkessjåførkompetanse som utløper i perioden 1. februar 2020 til og med 31. august 2020 blir forlenget med syv måneder. Forordningen legger ikke opp til valgfrihet når det gjelder hvorvidt forlengelsen skal gjennomføres eller ikke.

Medlemslandene kan også søke om å utvide de tidsfrister som er satt i forordningen, dersom det er nødvendig på bakgrunn av koronasituasjonen i det aktuelle landet.

3.1.2 Forlengelse av utløpt førerett

Forordningen fastsetter i artikkel 3 at førerett som utløper i perioden 1. februar 2020 til og med 31. august 2020 blir forlenget med syv måneder. Det fremgår av forordningen at medlemslandene likevel kan velge å ikke gjennomføre en slik forlengelse, dersom det ikke anses å være et behov for å gjøre unntak fra de ordinære regler om fornyelse.

Medlemslandene kan også søke om å utvide de tidsfrister som er satt i forordningen, dersom det er nødvendig på bakgrunn av koronasituasjonen i det aktuelle landet.

4 Endringsforslaget

Forslag til endringsforskrift følger som vedlegg 2 til denne høringen.

En beskrivelse av de foreslåtte endringene fremgår av punkt 4.1 til og med 4.4 nedenfor.

4.1 § 1 *Virkeområde*

Paragraf 1 om forskriftens virkeområde foreslås endret for å samsvare med forskriftens øvrige endrede innhold. Teksten i første og annet ledd endres, slik at det fremkommer at forskriften kun regulerer midlertidig forlengelse av utløpt førerett for personer over 80 år, samt midlertidig forlengelse av utløpt utrykningskompetanse.

4.2 § 2 *Midlertidig forlengelse av utløpt førerett*

Forskrift om midlertidig forlengelse § 2 første ledd regulerer midlertidig forlengelse av førerett som utløper i perioden 1. januar 2020 til og med 30. september 2020. Førerett utløpt i denne perioden forlenges med seks måneder. Forlengelsen på seks måneder gjelder kun der innehaveren har førerett med ordinær gyldighet, og gjelder kun for personer under 80 år. Forskriftens § 2 første ledd foreslås med dette opphevet.

Ettersom det er store ulikheter innad i EØS når det gjelder hvor store samfunnsmessige utfordringer koronaviruset har gitt, er det også store forskjeller i hvilke behov det enkelte medlemsland har for midlertidige forlengelser av kompetanser og rettigheter på transportområdet. Forordning 2020/698/EU gir derfor medlemslandene valgfrihet med hensyn til hvorvidt det, innenfor de tidsrammer som er satt i forordningen, er nødvendig å gi midlertidige forlengelser for utløpt førerett, eller om føreretten i tiden fremover kan fornyes på ordinært vis.

I Norge har Samferdselsdepartementet vurdert at det ut ifra situasjonen i Norge er hensiktsmessig å benytte seg av den muligheten forordningen gir til å midlertidig forlenge førerett med utløpt gyldighet. Gjennom forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til covid-19 er det nå fastsatt at forordningens bestemmelser om utsatte frister for fornyelse av førerett skal følges i Norge. Førerett utløpt i perioden 1. februar 2020 til og med

31. august 2020 gis nå syv måneders forlenget gyldighet. Det er fastsatt i forskriftens § 2 annet ledd at dette ikke gjelder for personer over 80 år. Årsaken til at gruppen av førere over 80 år unntas fra midlertidig forlengelse av førerett, utover det som i dag fremgår av forskrift om midlertidig forlengelse, er trafikksikkerhetshensyn. Det er ønskelig at denne gruppen fornyer føreretten med helseattest, slik det normalt kreves. Det er meldt inn til ESA at denne gruppen unntas fra midlertidig forlengelse i Norge.

Ved opphevelse av § 2 første ledd i forskrift om midlertidige forlengelser vil ikke personer som har førerett som utløper i september få en midlertidig forlengelse av denne. Føreretten må da fornyes på ordinært vis ved å levere inn helseattest og få utstedt et nytt førerkort. Statens vegvesen vil gå aktivt ut og informere førere med førerett som utløper i september om at de nå må gjennomføre en fornyelse innen utløpsdato for å opprettholde en uavbrutt gyldig førerett. Personer med førerett som utløper i oktober eller senere har ikke vært omfattet av forskrift om midlertidig forlengelser. Denne gruppen vil nå, som tidligere, måtte fornye føreretten på ordinært vis til ordinær tid. For personer som har yrkessjåførkompetanse som utløper i september kan opphevelsen av § 2 første ledd potensielt bety at to førerkort må utstedes i løpet av en kort periode, dersom innehaveren må fornye føreretten uten å ha gjennomført etterutdanning. Nytt førerkort må da også utstedes når etterutdanningskurset er fullført, slik at kompetansen kan markeres på ordinært vis på førerkortet. Dette er imidlertid ikke en uvanlig situasjon, da førerett og yrkessjåførkompetanse normalt utløper på ulike tidspunkt. Se nærmere om midlertidig forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse som utløper i september under høringsnotatets punkt 4.4.

Som beskrevet ovenfor vil dagens midlertidige forlengelser i stor grad videreføres, med unntak for de personer som har førerett som utløper i september. Helsedirektoratet har uttalt at fastlegene melder om at det er kapasitet til å utstede helseattester som normalt. Trafikkstasjonene er nå åpne igjen, men har begrenset kapasitet til å ta imot publikum fysisk. Skrankene er kun åpne for publikum som har forhåndsbestilt time. De fleste fornyelser av førerkort med ordinær gyldighetstid kan imidlertid gjennomføres uten fysisk oppmøte. Helseattest kan sendes inn per post, og førerkort kan bestilles i Statens vegvesens selvbetjeningsløsning. Fornyelse uten fysisk oppmøte forutsetter at Statens vegvesen har bilde av førerkortinnehaver som er tatt i henhold til ny fotoinstruks av 2012.

Det foreslås ikke å gjøre noen endringer i midlertidig forlengelse av førerett for førerkortinnehavere over 80 år. Det er i dag regulert i § 2 andre ledd at personer over 80 år som har førerett som utløper i perioden 1. mars 2020 til og med 30 juni 2020 får forlenget gyldighet med tre måneder. De siste førerkortene som forlenges med tre måneder utløper 30. juni 2020, og vil kunne benyttes for kjøring fram til 30. september 2020. Det vil si at etter denne datoen vil ikke personer over 80 år være omfattet av ordningen med midlertidig forlengelse av førerett. Tall fra Autosys førerkortregister viser at en stor andel av førerkortinnehaverne i denne gruppen har fornyet førerkortet sitt i perioden forskrift har virket, og det er derfor ikke ventet særlig økning i pågangen på trafikkstasjonene fra denne gruppen i tiden fremover.

Paragraf 2 første ledd regulerer midlertidig forlengelse av utløpt førerett for personer under 80 år. Slik midlertidig forlengelse er nå gjennomført ved forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19, og § 2 i forskrift om midlertidig forlengelse må oppheves for å unngå dobbeltregulering.

Det er vanskelig å forutsi hvordan koronasituasjonen vil utvikle seg i tiden framover, og Statens vegvesen vil derfor oppfordre til å fornye føreretten som normalt der det er mulig, til tross for at innehaveren er omfattet av en midlertidig forlengelse.

4.3 § 3 Midlertidig forlengelse av utløpt utrykningskompetanse

Utrykningskompetanse er en nasjonal rettighet, og fornyelse av utløpt utrykningskompetanse er derfor ikke berørt av forordningen. Norge står fritt til å regulere forlengelser knyttet til denne kompetansen, og den midlertidige forlengelsen av utløpt utrykningskompetanse blir stående i § 3 i forskriften.

4.4 § 4 Midlertidig forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse

Etter forskrift om midlertidig forlengelse § 4 blir yrkessjåførkompetanse med gyldighet som utløper i perioden 1. januar til og med 30. september 2020 forlenget med seks måneder. Forskriftens § 4 foreslås med dette opphevet.

Forordning 2020/698/EU fastsetter at yrkessjåførkompetanse som utløper i perioden 1. februar til 31. august 2020 forlenges med syv måneder. Dette er nå gjennomført i norsk rett ved fastsettelse av forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19. Samferdselsdepartementet har søkt ESA om en utvidelse av tidsperioden for midlertidig forlengelse, slik at også yrkessjåførkompetanse som utløper i september inkluderes. Dette primært fordi forskrift om midlertidig forlengelse § 4 har gitt en forlengelse for yrkessjåførkompetanse utløpt i september, og når denne forskriftsbestemmelsen nå oppheves og forordningens tidsrammer blir gjeldende, kan det oppstå problemer for enkelte yrkessjåfører med utløp denne måneden. Dette fordi de nå vil måtte gjennomføre etterutdanningskurs på relativt kort varsel. Svar på søknaden til ESA er ikke mottatt ved utsendelse av denne høringen. Ved positivt svar på søknaden vil også yrkessjåførkompetanse som utløper i september få syv måneders forlenget gyldighet. Dersom søknaden ikke blir godkjent vil yrkessjåfører med kompetanse som utløper i september måtte gjennomføre etterutdanningskurs til ordinær tid.

Paragraf 4 i forskrift om midlertidig forlengelse gir midlertidig forlengelse i seks måneder fra utløpsdato når yrkessjåførkompetansen utløper i perioden 1. januar 2020 til og med 30. september 2020. Årsaken til at det er en måneds avvik mellom de to ulike forskrift er, som beskrevet ovenfor, at midlertidig forlengelse nå er regulert EØS-rettslig og Norge må forholde seg til de datoer som fremgår av forordning 2020/698/EU. Ettersom forlengelse av utløpt yrkessjåførkompetanse nå er regulert i forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19, må forskrift om midlertidig forlengelse § 4 oppheves.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ved opphevelse av § 2 første ledd vil førerkortinnehavere med gyldighet som utløper i september 2020, og som ved denne forskriftens § 2 første ledd har fått midlertidig forlengelse, måtte fornye på ordinær måte til ordinær tid. Ut ifra dagens situasjon antar Statens vegvesen at det i september vil være lite problematisk å fornye føreretten. Både fastleger og trafikkstasjoner antas å løpende kunne ta unna utstedelse av helseattester og saksbehandling i forbindelse med fornyelser.

Dersom Samferdselsdepartementets søknad til ESA om å inkludere september i den midlertidige forlengelsen for utløpt yrkessjåførkompetanse aksepteres vil førerkortinnehavere som har førerett som utløper samme måned være nødt til å fornye førerkortet to ganger på kort tid. Bakgrunnen for dette er at nytt førerkort som utstedes uten at etterutdanningskurs er fullført vil ikke få yrkessjåførkompetansen (kode 95) markert på førerkortet, og ytterligere nytt førerkort må derfor utstedes når etterutdanningskurset er fullført. Det er imidlertid vanlig at førerett og yrkessjåførkompetanse utløper på ulike tidspunkt, og dette er således ikke noe som er spesielt for denne situasjonen.

Utstedelse av førerkort til personer som har utløpt yrkessjåførkompetanse som er omfattet av midlertidig forlengelse vil medføre behov for at saksbehandler hos Statens vegvesen gjør en manuell jobb knyttet til fornyelsen av den utløpte yrkessjåførkompetansen. Dette antas å kunne løses innenfor dagens ressursituasjon.

Forskrift om utsatte frister på transportområdet knyttet til Covid-19 gir ikke midlertidig forlengelse av yrkessjåførkompetanse som utløper i september, før denne forskriften evt. endres som en følge av et positivt svar på søknaden til ESA. Yrkessjåfører med yrkessjåførkompetanse som utløper denne måneden må derfor beregne å måtte gjennomføre etterutdanning til ordinær tid dersom de ønsker å opprettholde yrkessjåførkompetanse. Denne gruppen vil da ha relativt kort tid på seg fra denne forskriftsendringen trer i kraft til å gjennomføre etterutdanningskurs.

6 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen **26. juli 2020**. Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påberegnes å bli tatt hensyn til.

Høringssvar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer 20/57522 dersom høringssvar sendes inn på e-post eller pr. post.